

อาคม

อ อาคม ลงหน้าธาตุ ในวิภัติหยาต หียัตตนิ อัชชัตตนิ กาลาติปัตติ	เช่น อวจ อพทส ; อกริ ; อกริสส
อิ อาคม ลงท้ายธาตุ ในวิภัติหยาต อัชชัตตนิ ภวิสสันติ กาลาติปัตติ	เช่น กริตถ ; กริสสติ ; อกริสส
ส อาคม ลงท้ายธาตุ ในวิภัติหยาต อัชชัตตนิ	เช่น อกาลิ จินเตสิ จินเตลฺ
ห อาคม ลงท้าย ฐา ธาตุ (<i>ยีน, ตัง</i>) ที่มีอุปสัคอยู่หน้า	เช่น อญฺฐหติ (=อญฺฐาติ)
นิคคหิต อาคม ลงหน้าพยัญชนะที่สุดธาตุ ในหยาต รฐ ธาตุ (<i>อ-อิ-ส-ห-</i>)	เช่น ภุชฺชติ (ภุชฺติ)

ข ฉ ส ปัจจัย

ข ฉ ส ปัจจัย ที่ลงหลังธาตุ คือ **ภุช ฆส หร ลู ปา** ได้ความหมายพิเศษเพิ่มขึ้น ว่า “**ปรารถนา, ต้องการ, อยาก**” เช่น

ลง ข ฉ ส ปัจจัย

พุกุชติ (ภุช ‘กิน’ -ช-ติ)	ย่อมปรารถนาจะกิน; หิว
ชฆจฺจติ (ฆส ‘กิน’ -ฉ-ติ)	ย่อมปรารถนาจะกิน; หิว
ชิตฺสตี ^๑ (หฺร ‘นำไป’ -ส-ติ)	ย่อมปรารถนาจะนำไป
สุสฺสุสตี (สุ ‘ฟัง’ -ส-ติ)	ย่อมปรารถนาจะฟัง
ปิवासตี (ปา/ปิว ‘ดื่ม’ -ส-ติ)	ย่อมปรารถนาจะดื่ม; กระหาย(น้ำ)

ลงปัจจัยประจําหยาตธาตุ

ภุชฺชติ (ภุช-อ-ติ)	ย่อมกิน
ฆสฺสตี (ฆส-อ-ติ)	ย่อมกิน
หฺรติ (หฺร-อ-ติ)	ย่อมนำไป
สุสนาติ (สุ-ฉ-มา-ติ)	ย่อมฟัง
ปาติ/ปิวติ (ปา/ปิว-อ-ติ)	ย่อมดื่ม

ข ฉ ส ปัจจัย ที่ลงหลังธาตุอื่นๆ นอกจากนี้ แปรตามธรรมดา เช่น

ติกิจฺจติ (กิต ‘รักษา เยียวยา; สงสย’ -ฉ-ติ)	ย่อมเยียวยา
วิจิจฺจติ (วิ-กิต ‘รักษา เยียวยา; สงสย’ -ฉ-ติ)	ย่อมสงสย
ติติกฺขติ (ติช ‘อดทน’ -ช-ติ)	ย่อมอดทน

อาย อีย ปัจจัย

อาย อีย ใช้ลงท้ายนามศัพท์ (*มิได้ลงท้ายธาตุ*) เพื่อประกอบให้เป็นกิริยาศัพท์ได้

ถ้าลงหลังคุณนาม แปลว่า **ประพฤติ** เช่น

จิรายติ (จิร ศัพท์ ‘ช้านาน’ -อาย)	ประพฤติช้ายอยู่
-----------------------------------	-----------------

ถ้าลงหลังนามนาม แปลว่า **ประพฤติเพียงตั้ง** เป็นต้น เช่น

ปุตฺตียติ (ปุตฺต ศัพท์ ‘บุตร’ -อีย)	ย่อมประพฤติเพียงตั้งบุตร
ปพฺพตายติ (ปพฺพต ศัพท์ ‘ภูเขา’ -อาย)	ย่อมประพฤติเพียงตั้งภูเขา
ฐฺมายติ (ฐฺม ศัพท์ ‘คว้น’ -อาย)	ย่อมประพฤติเพียงตั้งคว้น
นิทฺทายติ (นิทฺทา ศัพท์ ‘ความหลับ’ -อาย)	ย่อมประพฤติหลับ
หรือ นิทฺทายติ นิ-ทา ธาตุ ‘หลับ’ ย ปัจจัย	ย่อมหลับ

๑ เป็น ชิตฺสตี ก็ได้